CONVENCION NACIONAU DE CONVERGÉNCIA ARANESA – PARTIT NACIONALISTE ARANÉS

"ARAN un pas entà deuant"

8 de junh de 2014

VIELHA

DOCUMENT APROVAT ENA CONVENCION NACIONAU

"Camin der aranesisme modèrn"

1. **Un ARANESISME democrata e modèrn**
   Auem de reformular era accion der aranesisme deuant de dus principaus, que non unics, grani problèmes implantadi ena nòsta societat. Eth prumèr, era generalizacion publica e sociau qu'era politica s'enmarque unicament ena realizacion der interès personau. Eth dusau, qu'es identitats nacionaus minoritàries, son entenudes coma "nacionalismes" en sentit mès fondamentaliste associat a posicionaments extrèms e a còps criminals.

   Er ARANESISME MODÈRN, entenut des d'ua optica de defensa d'un País millenari, istoric e democratic s'a de poder articular politicament des d'ua optica modèrna e democrata capable de renauir-se e transformar-se ath madeish ritme qu'ac hèr era pròpria societat. Aguesta transformacion e renovacion a d'èster eth compromís reau d'ua defensa politica transparenta e d'un compromís reau tamb era ciutadania e era societat en sòn conjunt.

2. **Un ARANESISME de compromís diari tamb es persones**
   Er aranesisme modèrn a d'èster capable de transformar era direccionalitat dera accion publica enquiath dia d'aué. Hènt un analisi rapit dera accion publica amiada a tèrme en aguesti ans de democràcia, totstemp s'a hèt de manèra unidireccionau, dirècta e sometuda.

   Es persones, era ciutadania e era societat en generau mos demanen e mos exigissen, qu'aguesta unidireccionalitat se transforme en bidireccionalitat, en tot èster eth ciutadan eth centre dera accion, com benefactor que n'ei dera madeisha.

   Auem de hèr dera accion publica, e tanben politica, un canvi que place ath ciutadan en centre e referéncia deth nòste trabalh. Eth rèpte ei important, mès era urgéncia en supere inclós eth rèpte, talament, ath contrari, o ben era passivitat en non hè'c distanciarà cada còp mès es estructures politiques e institucionaus dera ciutadania.

3. **Un ARANESISME que trabalhe entara Modernizacion dera Modernizacion**

   Sense dubte, era modernizacion, entenuda en tèrmes de temporalitat, de tecnologia e de tendències darrères mos a plaçat, coma auem comprovat enes darrères eleccions ath Parlament Europèu, mès tanben es pròpris indicis istorics, ar inici d'un canvi d'actitud ciutadana e sociau ath qu'encara fòrça pòga gent en trape explicacion.

   Era societat industriau, eth capitalisme sense contròtle, era manca de lideratges públics e sociaus e d'auti an provocat comportaments de rehús e proliferacion de moviments ciutadans que cau auer en compde, escotar, parlar tamb eri entà iniciar eth camin d'un canvi ena modernizacion. Dit en d'autes paraules, semble, e reiteri semble, qu'era pròpria modernizacion se sigue autodestruïnt era soleta. Es naui rèptes globaus, es naues formes de víuer, es naui factors culturaus, es naues formes de voler èster, en tant que individuament coma collectivament non trapen respòsta enes estructures modèrnes creades enes fonaments der inici dera societat industrial.

   Ei eth moment de reflexionar, trabalhar amassa e crear ua naua modernizacion que saje de dar respòsta a toti es naui desafiaments que coma societat, partit politic o País auem per endeuant. Ath contrari, er aranesisme non serà apercebut coma un element d'oportunitat e justicia e poderà èster donques un element minorizat ara epica d'uns pògui.

4. **Un ARANESISME tamb ua escala de valors refondada**

   Ei evident, que cada còpe mès, creish era desafeccion dera ciutadania tamb era politica e es institucions. Sense dobte, aguest hèt, ei fòrça mès grèu que çò que s'explique, informe o inclós se'n valòre.

   Ath marge qu'aguesta desafeccion distancie ara politica dera ciutadania, tanben distancie es institucions que pera politica son governades. E aciu se produsís un doble problèma, per un costat eth qu'a a veir tamb era politica e per un aute, encara mès grèu, eth qu'a a veir tamb es institucions.

   Sense voler entrar en detalh dera urgéncia dera transformacion d'aguesta realitat, cau explicar, qu'es institucions son organismes de servici public dedicades sonque e exclusivament as persones e ara ciutadania. Enes darrèri ans, auem podut comprovar coma s'an utilizat entath lucre personau d'uns pògui que de manèra injusta inclodís e generalize a toti per igual. Un augment dera desconfiança dera ciutadania tamb es institucions mos pòt portar a ua situacion que trinque un des principis deth nau Aranesisme modèrn.

   Er Aranesisme modèrn a de refondar aguesta escala de valors (en aguest document sonque referenciam ar ambit polític) entà transformar era actual

politica e dotar-la d'utisi que placen ara ciutadania coma unic objectiu e ara politica coma un vertadèr utis de servici public adreçat as persones.

Era aunestetat, era aunorabilitat, era informacion, era transparéncia, era "bona praxis", era coeréncia, era responsabilitat, era paraula, eth compromís e d'auti son valors qu'an de prevaler entà arténher un aranesisme modèrn que contunhe estan capable d'illusionar as mès joeni e a de motivar as mès grani.

Un Aranesisme que saje de dar respòsta as nauie rèptes que coma ciutadans auem en un mon cada viatje mès complèxe e solucions as problèmes qu'eth pròpi mon mos planteje.

5. **Un ARANESISME tamb Principis**

Er Aranesisme, en tant coma identitat collectiua, mès tanben coma principau actiu de lideratge e dera governabilitat institucionau deth País s'a de regir per un hilat de principis, toti eri enquadrats ena escala de valors expressada anteriorament e en cadun des objectius qu'en aguest madeish document se referís e s'explicite.

Mès tanben, a d'auer un hilat de principis que mos permete projectar un lideratge ena accion publica e politica en tot corregir des errors realizadi enquiara ara modernitat actuau. Er hilat de principis que se prepausen, sense perjudici de poder-ne plaçar fòrça mès des que se nomenten en aguest document, son es següenti:

- Principi de civilizacion
- Principi democratic

6. **Un ARANESISME Europèu**

Euròpa e era Union Europèa non passen peth sòn melhor moment. Quan mos referim ara Union Europèa era desafeccion dera ciutadania tamb es sues institucions cada viatje ei superiora. Auem era darrèra pròva tamb era baisha participacion, e era diversitat ideologica, tanben distant des darrères eleccions ath Parlament Europèu.

Aguesta situacion, encara que non de pòrtes entà dehòra està creant debat e sustot plantejaments entà reformar es institucions, representacion e governabilitat enes institucions dera Union Europèa. Ei evident, qu'er "stablishment" europèu des darrèri 60 ans ei caduc! Mos cau trabalhar per ua Euròpa mès integradora, mès unificadora, mès democratica e sustot dera ciutadania. En cèrta manèra, cau hèr un canvi prohond ara percepcion dera Euròpa des Estats entà caminar entara Euròpa des pòbles, entenduda des dera proximitat..

En aguesta linha er Aranesisme a deuant sòn ua clara oportunitat de poder èster en aguesta transformacion. Ac auem de hèr dera man des nòsti aliadi politics, CDC (Convergéncia Democràtica de Catalunya) e des possibles aliances que se'n deriven. Dus objectius clars: Mès integracion e mès ciutadania. Sustot protegint e respectant era pluralitat e riquesa culturau e

lingüística de tota Euròpa respectant es minories nacionaus que i a ath laguens dera madeisha. Coma un patrimòni indestriable des principis fondacionaus dera Union Europèa.

7. **Un ARANESISME tamb vocacion de contunhar estant.**
   Er Aranesisme, conceptualizacion ideologica e nacionau, non explicada enquiara, non s'a trabalhat coma un emblema d'identificacion collectiua. Nombrosi estudis mos an anat visualizant qu'eth sentiment de sentir-se aranés a perpetrat en individualitats sense un marc de definicion o projeccion clar.

   Convergéncia Aranesa a començat aguest trabalh! E ac volem contunhar hènt cada dia, tamb era certesa qu'aguest sentiment d'identificacion nacionau des aranesi e araneses a d'èster un compromís diari personau e collectiu e un objectiu clau entara pervivéncia dera nacion aranesa.

8. **Un ARANESISME tamb projeccion Internacionau.**
   Coma dejà auançauem ena conferéncia "Er Aranesisme deth sègle XXI. Ua realitat nacionau en Catalunya", un des grani rèptes der Aranesisme modèrn a d'èster era sua expansion. Aguesta entre d'autes, passe tanben per traçar un camin de trabalh entara sua projeccion internacionau.

   Eth contèxte istoric d'Aran entre es dues nacions, Catalunya e Occitània, era nòsta lengua, sonque lòc de reconeishement oficiau e era nòsta istòria e cultura diferenciada, mos permeten auer es elements claus entà projectar-mos internacionalment. Aguesta projeccion l'auram de hèr, tamb era determinacion de hèr d'aguest objectiu ua prioritat ena nòsta accion publica e politica e de trapar es complicitats de besonh entà hè'c possible.

   Convergéncia Democratica de Catalunya, mès tanben tamb era complicitat de d'auti partits, as qu'auem d'èster capables de sensibilizar e complicitar en nòste objectiu, an d'èster ferms aliadi des nòsti objectius.

9. **Un ARANESISME globau, liberau, sostenible e sociaument just**
   Non se pòden obviar es granes transformacions que estam viuent. Tanpòc se pòt obviar es granes crisis que estam patint (economica, financèra e sociau). Tanben son evidenti es grani rèptes as qu'eth mon s'enfronte, e nosati non èm ua excepcion en aguest mon (canvi climatic, comportaments sociaus, erradicacion de classes, posicionaments territoriaus, eca).

   Era garantia entara nòsta pervivénça passe per poder anticipar-mos a dificultats hijudes e mostrar era clara volentat de dar solucions ath pòble aranés ath deuant d'aguest grani rèptes, mos cau posicionar-mos en un marc ideologic renauit, democratic, auançat e regenerat.

10. Un ARANESISME nacionau, de pacte e en Catalunya

Er Aranesisme d'ara, ei cridat e hèr front a un des majors rèptes qu'auem viscut coma identitat enes darrèri sègles. Eth procés que viu Catalunya, de decidir eth sòn futur polític, non mos a d'exclodir deth nòste posicionament. Coma dejà auem dit en d'autes ocasions, er Aranesisme a d'apostar peth Catalanisme coma identitat nacionau que melhor mos a comprés, e era que mos a retornat aquerò qu'ère nòste. S'eth procés que viu Catalunya, l'analizam e decidim en clau aranesista, non i a debat. Saberam èster ath cant deth pòble catalan coma ja decidirem hè uns sègles e que tant d'exit mos a permes arténher. Talament, per contra, era existéncia der Aranesisme pòt èster en grèu amenaça. Mès, tanben er Aranesisme (Aran) a de saber èster egoistament intelligent, e deuant d'aguest gran rèpte, en lòc de veder-lo com aua deficultat, n'auem de hèr ua grana oportunitat.

Aguesta oportunitat s'a de diboishar des dera optica d'enfortir es nòsti drets, es nòstes institucions, de projectar era nòsta identitat e d'expandir eth nòste sentiment. E ac auem de hèr tamb mès capabilitat politica configurada a trauèrs d'ua Entitat Territoriau Autonoma tamb capabilitat legislatua e executiua. Tamb ua major capabilitat economica e financèra, tamb mès utisi e estructures intèrnes independentes e tamb ua capabilitat exteriora liure tamb España e integrat ena Union Euròpea, concretament en Occitania.

Catalunya saberà enténer era nòsta demana! Serà atau, coma eth pòble aranés decidirà en marc deth procès que viu Catalunya, tamb un nau pacte, tot cau dídder renauit, entre totes dues nacions, Catalunya e Aran.

En marc d'aguesta configuracion nacionau, tamb un Aranesisme damb volentat de pacte, d'aguest nau marc de compromís mutu, entre Catalunya e Aran, eth pròplèu 9 de noveme era Val d'Aran poderà díder ÒC, ÒC.